

konty inf. II '02
Esh.

FUNDACJA GENERALNEJ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum
ul. Armii Krajowej 1
87-100 Puck
NIP 50-127-0000-41602
Nr r-ku 8: 90 1506 0000 0000 5002 02

poprzedni nr M-958/1667

II '02 w 8.

B. Bork

84-123 Potchowo

Bork Bolesław

84-207 Koleczkowo

F. Liedtke

Kamień

gm. Szymud

Wejherowo
JOW Gr.P.

Liedtke Franciszek
ps. "Socha"

M-958/1667 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Liedtke Franciszek
T: M-958/1667 Pom.
Wejherowo JON Gr. P.

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa *k. 1 s. 1-2*
I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 2 s. 1-2*

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

- III/1 – dot. rodziny relatora —
III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —
III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] *k. 8*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

1/1. Pelaja

1. Pelaja - osiedlenie Franciszka

Liedtke z 17.07.1978 r., mpis, kop. k. 1 s. 1-2

LIEDTKE Franciszek s. Franciszka
nazwisko i imię Agnieszki

T-805/1531b
958/1667
Kamień..... dnia ..dnia.17.7.73.

Kamień, gmina Szenud.....
adres

O Ś W I A D C Z E N I E

11.11.1919. w Kamieniu...
data i miejsce ur.

SJ. 5945171. KP. MO. WpJAProwp.
dowód osobisty

Ja, jako partyzant TOW "Gryf Pomerski"....
świadom odpowiedzialności karnej z art. 140
k.k. za podanie fałszywych danych przed wła-
dzami i urzędami, oświadczam co następuje:

Do TOW "Gryf Pomerski" wstąpiłem na przełomie stycznia i lu-
tego 1943 r. Przyrzeczenie przyjął odemnie Józef Liedtke. Zapisany
zostałem do organizacji pod nr 202. Mój pseudonim "Secha".

Początkowo nie ukrywałem się. Werbowałem nowych członków do
"Gryfa", często kontaktowałem się z oddziałem por. A. Leopera. Pier-
wszym zwerbowanym członkiem był Teodor Czeske z Kamienia. Przez ja-
kiś czas ukrywał się na Sarniej Górze pod Kołeczkowem.

Ponieważ nie przyjąłem Volksliste groziło mi wywiezienie
do obozu lub w najlepszym przypadku na przymusowe prace w OT. Na po-
czątku lata 1943 r. zdecydowałem się ukrywać. Stanąłem na czele gru-
py partyzanckiej, która stanowiła zaplecze oddziału kołeczkowskie-
go. Do grupy oprócz mnie i Czeskiego należeli: Jan Liedtke z Kamie-
nia, Leon Petrykus z Nowej Karczmy, Sztrenski Władysław i Edmund
Kass z Szenuda, Leon Rehde z Kieleńskiej Huty i Paweł Girocki z wy-
budowań kieleńskich.

Grupa nasza miała 2 bunkry mieszkalne w zagajnikach pomiędzy
Nową Karczmą a Kieleńską Hutą i 2 w lasach Leśnictwa Kamień. Często
ukrywaliśmy w naszych bunkrach kołeczkowskich partyzantów, organizo-
waliśmy dla nich zaopatrzenie.

W sierpniu 1943 r. Niemiec Witte, kowal z Kamienia, należał
do SA i Hilfspolizei, na którego grupa Dargacza odebrała broń i ży-
wność, wydał żandarmerii Teodora Czeske. Komendantowi posterunku
żandarmerii w Szenudzie doniósł, że to ja dekonalem na jego do-
padu. /Komendant Hirsch/ Witte miał na sumieniu wielu Kaszubów wy-
wiezionych i zamordowanych w obozach.

Miałem oprócz swojego dowodu tożsamości drugi na nazwisko
Lipski Jan. Moim zadaniem m.in. było kontaktowanie się z Polakami
powołanymi do armii niemieckiej i agitowanie ich do partyzantki.

Teodor Czeske męczony w kaźniach hitlerowskich konkretnie
nikogo nie zdradził, ale podawał różne nazwiska na chybił trafił,
co spowodowało nasze aresztowania na terenie Kamienia inokelicy.
Aresztowane m.in. Petrykus Rozalię, Augustyna i Otylię Rehde, któ-
rych syn był partyzantem oddziału kołeczkowskiego i wykończono w o-
bozach. Na Hanowanej hitlerowcy, m.in. Gahlun z Bajana zabili w pa-
ździerniku 1943 r. Bolesława Liedtke /rel. Janca Grzegorz i Leon/.

Georg, Willi, Ernst Scherf, z zawodu leśniczy miał gospodar-
stwa rolne w Przeteczynie. W okupacji został leśniczym najpierw
w Przeteczynie, później dedane na Kamień. Do ludności kaszubskiej
odnosił się wrogo. Podczas oblavy na partyzantów w Będargowie za-
bity został żandarn Pipr. W odwet za Pipera oprócz mieszkańców
Będargowa, za sprawą Scherfa na Różanym Dębie zastrzelone także
ojca i syna Nastalych, Dawidowskiego i Bieszka z Przeteczyna, wie-
le osadzone w obozach. Mordu tego Niemcy dokonali w dniu 20.06.44r.
Na Scherfa został wydany wyrok śmierci.

Wyrok został wykonany przez partyzantów Bieszka Stanisława
i Hebla Pawła /mógł to być również Sztelc Paweł z Przeteczyna/ dnia
23.05.1944 r. Obaj partyzanci w przebraniu w mundury oficerów nie-
mieckich /widziała ich będąca w tym czasie w pobliżu leśniczówki
naja żona/ weszli do leśniczówki Kamień i czekali na nieobecne
Scherfa. Gdy zjawił się na podwórzu wyszli na ganek, odczytali wy-

rok i Bieszk Stanisław go wykonał. Scherf próbował jeszcze użyć sztucera, ale nie miał żadnej szansy.

W kilka dni po pogrzebie Scherfa Niemiec Mucha przyszedł do nich teściów i oświadczył, że Liedtke został rozstrzelany /tzn. ja/. Jak wiadomo w odwet za Scherfa rozstrzelano pod Kanieniem kilkunastu zakładników, w tym rannych partyzantów z bitwy pod Piekielem - Jan Liben i Wiktor Liedtke.

Jestem w posiadaniu dyplomu wystawionego Antoniemu Liedtke z Bieszkówka w 1928 r. wa 25 lat przynależności do Stowarzyszenia Ludowego w Kielnie. Dyplom jest podpisany przez Sikerskiego i Danca.

Stowarzyszenie Ludowe miało swój sztandar w kościele w Kielnie. Dokładne dane i stowarzyszeniu i sztandarze mógłby udzielić Pawełczyk z Karczenek.

Przez wiele lat pełnił funkcję Przewodniczącego GRN Szennud, obecnie jestem kierownikiem Międzykółkowej Bazy Maszynowej w Szennudzie. Jestem powiatowym prezesem ZSL i posłem na Sejm. Jestem członkiem ZBoWiD.-

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Stowarzyszenie Wzajemnej Uzgodności
ZARZĄD KOŁA
w Koleczkowie

Prost. Okręg

Kroska Teodor ur. 17.02.1910r.

Wojciech Kroska z Grabiecia był smutny w dniu śmierci. Nie mógł
mogła odbyć się msza do Kościoła św. Józefa w Szennudzie.
Jego i bronię się

Własnoręczność podpisu
stwierdza się:

Prawdziwość powyższych danych potwier-
dza własnoręcznym podpisem:

DYREKTOR SZKOŁY

(Bolesław Bork)

Liedtke Wit.

II. Materiały uzupełniające relacje: Liedtke
Franciszka

1. Bork Bolesław, biogram Liedtke
Franciszka, oryg. mpis.

k.2 o. 1-2

LIEDTKE FRANCISZEK, ps. "Socha", kmtd grupy partyzanckiej TOW GP w Kamieniu, więzień obozu Stutthof.

Ur. 11.XI.1919 r. w Kamieniu b. pow. morski, s. Franciszka i Agnieszki z d. Kwidzińska, właściciele niewielkiego gosp. rolnego. Ukończył 4-kasową szkołę powszechną w Kamieniu, V i VI klasę w Szemudzie oraz Kurs Przysp. Ośw. Młodzieży do ON, w wieku dojrzałym zdał egzamin eksternistyczny z zakresu średniej szkoły ogrodniczej. W wrześniu 1939 r. zgłosił się ochotniczo do LV Baonu ON; przydzielony został do taborów w charakterze woźnicy. Pod Starą Piłą k. Rumi dostał się do niewoli. Jako jeńiec cywilny znalazł się w areszcie tymczasowym w szkole w Reszkach, w kuźni w Nowym Dworze Wejherowskim. Jeńcom kazano pozbierać we wsi ostre narzędzia i tak "uzbrojonych" doprowadzono do więzienia w Wejherowie. Znalazł się w obozie Gross Born, skąd pod koniec 1939 r. zwolniony jako niezbędny w gospodarstwie rodziców.

W 1940 r. czyni próby zorganizowania ruchu oporu w okolicy. Formy zorganizowane ruch ten przybrał z chwilą powstania 1.X.1942 r. Kom. Gminnej TOW GP Kielno z siedz. w Koleczkowie. Zaprzysiężony został do oddziału szturmowego w Koleczkowie, dowodzonym przez por. A. Loepera. Na początku 1943 r. otrzymał polecenie zorganizowania grupy partyzanckiej na terenie swojej wsi. Grupa bazowała w 4 schronach położonych w zagajnikach pomiędzy Nową Karczmą a Kieleńską Hutą. Ubezpieczała oddział koleczkowski, werbowała nowych członków i prowadziła wywiad w UG Szemud. Ujęty członek grupy Teodor Czoske torturowany nie zdradził towarzyszy i został zamordowany. W dniach 20 - 22.VII.1944 r. aresztowano w pow. morskim 46 tzw. zakładników, w tym w/w i jego ojca. Ojciec zginął podczas morskiej ewakuacji obozu Stutthof, syn przeszedł marsz ewakuacyjny zw. marszem śmierci do Krępy Lęborskiej.

Po wojnie zajął się splądrowanym gosp. rodzinnym i pełnił służbę w MO zgodnie z ostatnim rozkazem władz naczelnych TOW GP. W 1946 r. ożenił się z Bronisławą z Makuratów. Wybrany został do GRN Szemud,

gdzie przez ponad 20 lat pełnił funkcję przewodniczącego rady. Dwie kadencje był radnym PRN, jedną z-cą przewodniczącego tej rady. 1970 - 1975 był posłem na Sejm, 1975 - 1980 radnym wojewódzkim. Podtrzymując tradycje rodzinne aktywnie działał w ZSL, pełniąc funkcje w komitetach gminnym, powiatowym, wojewódzkim i centralnym. Od wielu lat jest prezesem koła gmin. Zw. Kombatantów RP i b. Więźniów Politycznych w Szemudzie, prezesem Oddz. Gm. Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Działał w związkach branżowych rolników, kółku rolniczym, spółdzielczości handlowej i bankowej. Posiada wiele odznaczeń, w tym Złoty Krzyż Zasługi, Krzyże ~~KAWIA~~ Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, medal Wincentego Witosa 1874 - 1945.

K. Komorowski - Konspiracja pomorska 1939 - 1947, Gdańsk 1993, s. 117, B. Bork - Nad Slezą, Gdańsk 1978, passim, Kamień Grabowiec Przetoczyno, Bojan 1993, s. 22 - 24, Akcje koleczkowskich partyzantów - Zielony Sztandar nr 13/1980, Sylwetki spółdzielców - Bank Spółdzielczy nr 4/1987, A. Miłosz - Wspomnienia więźnia obozu koncentracyjnego Stutthof nr 53 159 - Lesôk nr 1/1995, zbiory własne autora.

Bolesław Bork

T: M-958/1667 Pom. Wejherowo

Liedtke Franciszek

✓. Party informacyjne

K-8

Liedtke Franciszek

Gdymie
PZAP 4,
"Kielce"

z namiem - brat udział w akcjiach
konspiracyjnej organizacji Polscy Żołnierze
Armii Podziemnej (hq. S. Domagala)

206. Tel. Domagala S., ul. p. Gdymia, I/1/s. 3

HMM-PC

Wętkowo
TOW UP 2,

Liedtke Feliks Franciszek
członek TOW UP w m. Kamień - mieszkał
się u niego punkt kontaktowy "Gryf".

zob. : kartke. neunistowe Górski Jan,
in spt. Gdynia - kartokche

HMM-81

Lieutenant Franciszek ps. "Sobota" wojownik powiat morski Gryf Pom. 3.

dowódca grupy "Gryf" w Kamieniu

B. Bork, Powstanie i działalność ...,
Pomerania, z. 1/1974, s. 39.

PO-94

Liedtke Franciszek Gdynia
JOW Gryf Pom. 4

- stet me cele kamienistej
grupy partyzanckiej Gryfa Pom. (47)

rob. M. i B. Bonkowiec "Koleńskowo",
Bojan 1933.

esk. VIII 198

a Liedtke Franciszek Wejherowo 3
ps. "Długi Amster" 2. JOW Gr. Pom. 5

W Kamieniu - gospodarz punktu
kontaktowego Komendy Cym. JOW Gr. P.
Kielno u sędzibę w Kaleszkuwice,
newszył Górskiego Jana postugiwa -
nia sio, bromie
zob: T:W-1061/1807 Górski Jan,
insp. Gdynia,

482 XI 10p

+ Liedtke Franciszek

Wjherooo

♀

Ojciec Franciszek ps. "Sochis",
jako zeltadnik aresztowany 20-22.07.
1944r.; wyjeżdża pod ^{czas} niemieckiej ewa-
kuacji Stutthofu.

zob: J: M-958/1667 Liedtke Franc.
2.11.13.1 Imp. Gdynia

2/8. 11'02

wejherom
Guyf Pom.

7

liedtkke Franciszka
ps. "Socha"

zob. T: M: 802/1527 Pom. Bolesław (Gdynia)
tecz. 4 str. 49; "Powstanie wchm opowu na k'solszch"

Liedtke Franciszek

Wejherowo 8
DOW "Gr. P." 8

zob. Gasiomowski A., Steyer G.,
Tajna Organizacja Wojskowa
Gryf Pomorski, Gdańsk, 2010,
s. 174

AKR. VII'14

Liedtke Franciszek

